

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан _____ факультету

Інформаційне управління підтримки прийняття рішень в економіці

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки

магістра

спеціальності

051 «Економіка»

освітньо-професійна програма

«Інформаційна економіка».

Укладач: Хорошун В.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки та інформаційних технологій
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
економіки та інформаційних технологій

Протокол № 16 від 11 02 2020р.
Завідувач кафедри _____

В.В. Глушевський
(підпис) (очікує, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету економіки та менеджменту

Протокол № 4 від 12 02 2020р.
Голова науково-методичної ради
факультету _____

Т.О. Меліхова
(підпис, прізвище)

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" (шифр і назва)	Нормативна	
		Цикл професійної підготовки	
Розділів – 2	Спеціальність 051 "Економіка" (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітньо-професійна програма Інформаційна економіка	24 год.	6 год.
		Лабораторні	
		12 год.	4 год.
	Рівень вищої освіти: магістерський	Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
		Вид підсумкового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційне управління підтримки прийняття рішень в економіці» є формування системи знань з методології та інструментарію побудови сучасних економіко-математичних методів і моделей та застосування комп'ютерних інтелектуальних технологій для вибору кращих, у певному сенсі, альтернатив і пошуку ефективних рішень.

Основними **завданнями** викладання дисципліни «Інформаційне управління підтримки прийняття рішень в економіці» є:

- сформулювати навички використання інформації в інтелектуальних системах прийняття рішень;
- застосовувати типові моделі подання знань;
- визначати функції вибору та здійснення операцій над ними;
- ознайомитися з принципами використання інструментарію нечітких множин, нейронних мереж та генетичних алгоритмів у розробці інтелектуальних систем прийняття рішень, грамотно здійснювати постановки цілей покладання та розв'язування конкретних прикладних задач щодо прийняття виважених рішень, використовуючи відповідні математичні моделі та інструментарій штучного інтелекту;
- приймати рішення за допомогою різних методів і засобів, зокрема: дерев рішень, нечіткої теорії очікуваної корисності, нечіткого логічного висновку, генетичних алгоритмів, інструментарію теорії ігор, інструментарію теорії корисності, використовуючи різні критерії, з урахуванням інформаційної ситуації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи дослідження систем підтримки прийняття рішень та застосування їх в Україні;

- загальні методи та моделі підтримки прийняття рішень;
- проєволюцію інформаційних технологій та інформаційних систем;
- основні засади підготовки та прийняття рішень;
- базові компоненти та класифікацію систем підтримки прийняття рішень;
- методи і комп'ютерні засоби підтримки прийняття рішень;

вміти:

- самостійно ставити і розв'язувати задачі створення, впровадження та оцінювання інтелектуальних системах прийняття рішень;

- володіти математичним інструментарієм підготовки та прийняття рішень;

- застосовувати засоби штучного інтелекту в системах підтримки прийняття рішень;

- створювати системи підтримки прийняття рішень на основі сховищ даних та OLAP-технологій;

- використовувати засоби машинної імітації для прийняття рішень в економіці;

- оцінювати та вибирати методи та моделі підтримки прийняття рішень;

- робити якісні, науково-обґрунтовані висновки та давати рекомендації щодо впровадження отриманих результатів у практичну діяльність.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

загальні компетентності:

– здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами;

– здатність до інноваційної діяльності;

– здатність проводити дослідження та презентувати результати;

спеціальні фахові компетентності:

– здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління економічною діяльністю;

– здатність використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для дослідження економічних та соціальних процесів;

– здатність розуміти ключові тренди соціально-економічного та демографічного розвитку;

– здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання;

– здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Міждисциплінарні зв'язки. Засвоєння навчального матеріалу курсу «Інформаційне управління підтримки прийняття рішень в економіці» базується на знаннях з моделювання економіки та з використання базових інформаційних технологій та систем. На магістерському рівні зв'язок з дисциплінами «Архітектурна методологія моделювання підприємств в інформаційній економіці», «Корпоративні інформаційні системи». Знання та вміння, сформовані у студентів при вивченні цієї дисципліни, є необхідними при вивченні циклу дисциплін, пов'язаних з прийняттям управлінських рішень та при проходженні виробничої практики.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Характеристики систем підтримки прийняття управлінських рішень та їх базові компоненти

Тема 1. Розвиток методів підтримки прийняття рішень та їх застосування в Україні.

Аналіз розвитку теорії прийняття рішень. Загальні відомості про системи підтримки прийняття рішень. Суть і вимоги до управлінських рішень, їх обґрунтованість, цілеспрямованість, комплексність, своєчасність, законність, надійність.

Тема 2. Ретроспективний аналіз еволюції інформаційних технологій та систем.

Інформаційні ресурси та їх характеристика. Розвиток інформаційних технологій. Характеристики раціональних рішень. Класифікація Саймона проблем прийняття рішень в організаційному управлінні.

Тема 3. Організаційно-технологічні засади підготовки і прийняття рішень.

Формальна постановка задачі прийняття рішень, класифікація задач прийняття рішень. Процес прийняття рішень. Загальна схема підготовки і прийняття рішення. Загальна схема, класифікація методів підтримки прийняття рішень. Архітектура систем підтримки прийняття управлінських рішень.

Тема 4. Базові компоненти систем підтримки прийняття рішень. Класифікація систем підтримки прийняття управлінських рішень.

Загальні характеристики базових компонент систем підтримки прийняття рішень: сховище даних, аналіз даних. Основні класифікації систем підтримки прийняття рішень за різними підходами. Моделі систем підтримки прийняття рішень у рамках інформаційного підходу.

Розділ 2. Інформаційні системи підтримки прийняття рішень: створення, впровадження та оцінювання

Тема 5. Засоби штучного інтелекту в системах підтримки прийняття рішень

Загальні аспекти розробки систем зі штучним інтелектом. Основні напрямки штучного інтелекту. Застосування нейромереж в системах підтримки прийняття рішень.

Тема 6. Системи підтримки прийняття рішень на основі сховищ даних та OLAP-технологій.

Розвиток та застосування систем підтримки прийняття рішень на основі сховищ даних та OLAP-систем. Архітектура OLAP-систем. Основні способи реалізації багатомірної моделі MOLAP, ROLAP, HOLAP.

Тема 7. Виконавчі інформаційні системи. Засоби машинної імітації в системах підтримки прийняття рішень.

Система для корпоративного планування «Парус». Система для управління бізнесом «Мігасіе V». Багатофункціональна система «ІТ-ПРЕДПРИЯТИЕ». Багатофункціональна мережева система «Галактика».

Тема 8. Створення, впровадження та оцінювання систем підтримки прийняття управлінських рішень.

Загальні фази аналізу, проектування та розробки систем підтримки прийняття рішень. Оцінка програмного забезпечення систем підтримки прийняття рішень: техніко-економічний аналіз. Суть і стратегія макетування систем підтримки прийняття рішень. Класифікація задач організаційного управління: структуровані, слабо-структуровані і неструктуровані проблеми прийняття рішень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	лаб.	сам. роб.		л	лаб.	сам. роб.
Розділ 1. Характеристики систем підтримки прийняття управлінських рішень та їх базові компоненти								
Тема 1. Розвиток методів підтримки прийняття рішень та їх застосування в Україні	11	3	-	8	11	0,5	-	10,5
Тема 2. Ретроспективний аналіз еволюції інформаційних технологій та систем	11	3	3	5	11	0,5	1	9,5
Тема 3. Організаційно-технологічні засади підготовки і прийняття рішень	11	3	-	8	11	1	-	10
Тема 4. Базові компоненти систем підтримки прийняття рішень. Класифікація систем підтримки прийняття управлінських рішень	12	3	3	6	12	1	1	10
Разом за розділом 1	45	12	6	27	45	3	2	40

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	лаб.	сам. роб.		л	лаб.	сам. роб.
Розділ 2. Інформаційні системи підтримки прийняття рішень: створення, впровадження та оцінювання								
Тема 5. Засоби штучного інтелекту в системах підтримки прийняття рішень	11	3	-	8	11	0,5	-	10,5
Тема 6. Системи підтримки прийняття рішень на основі сховищ даних та OLAP-технологій	11	3	3	5	11	0,5	1	9,5
Тема 7. Виконавчі інформаційні системи. Засоби машинної імітації в системах підтримки прийняття рішень	11	3	-	8	11	1	-	10
Тема 8. Створення, впровадження та оцінювання систем підтримки прийняття управлінських рішень	12	3	3	6	12	1	1	10
Разом за розділом 2	45	12	6	27	45	3	2	40
Усього годин	90	24	12	54	90	6	4	80

5. Теми лекційних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
1	Розвиток методів підтримки прийняття рішень та їх застосування в Україні	3	0,5
2	Ретроспективний аналіз еволюції інформаційних технологій та систем	3	0,5
3	Організаційно-технологічні засади підготовки і прийняття рішень	3	1
4	Базові компоненти систем підтримки прийняття рішень. Класифікація систем підтримки прийняття управлінських рішень	3	1
5	Засоби штучного інтелекту в системах підтримки прийняття рішень	3	0,5
6	Системи підтримки прийняття рішень на основі сховищ даних та OLAP-технологій	3	0,5
7	Виконавчі інформаційні системи. Засоби машинної імітації в системах підтримки прийняття рішень	3	1
8	Створення, впровадження та оцінювання систем підтримки прийняття управлінських рішень	3	1
Разом		24	6

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
Тема 2. Ретроспективний аналіз еволюції інформаційних технологій та систем			
1	Автоматизація процедур обґрунтування і прийняття рішень	3	1
Тема 4. Базові компоненти систем підтримки прийняття рішень. Класифікація систем підтримки прийняття управлінських рішень			
2	Моделі систем підтримки прийняття управлінських рішень для планування і прогнозування	3	1
Тема 6. Системи підтримки прийняття рішень на основі сховищ даних та OLAP-технологій			
3	Загальне проектування і процес розробки орієнтованих на дані систем підтримки прийняття рішень	3	1
Тема 8. Створення, впровадження та оцінювання систем підтримки прийняття управлінських рішень			
4	Оцінювання систем підтримки прийняття управлінських рішень	3	1
Разом		12	4

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
1	Розвиток методів підтримки прийняття рішень та їх застосування в Україні		
	Методи та засоби створення інформаційної системи	4	5,5
	Основні принципи створення інформаційного забезпечення	4	5
2	Ретроспективний аналіз еволюції інформаційних технологій та систем		
	Історична довідка про розвиток систем підтримки прийняття рішень	1	2
	Характеристика елементного підходу до створення інформаційної системи	1	2
	Характеристика компонентної технології створення інформаційної системи	1	2
	Структурний підхід до проектування інформаційної системи	2	3,5
3	Організаційно-технологічні засади підготовки і прийняття рішень		
	Характеристики сучасних систем підтримки прийняття рішень, галузі використання	3	4
	Помилки при прийнятті рішень, проблеми їх класифікації	3	4
	Причини помилок і шляхи їх попередження	2	2
4	Базові компоненти систем підтримки прийняття рішень. Класифікація систем підтримки прийняття управлінських рішень		
	Класифікація систем підтримки прийняття рішень на підставі міри підтримки прийняття рішень	1	2
	Класифікація систем підтримки прийняття рішень на основі інструментального підходу	1	2
	Класифікація систем підтримки прийняття рішень за ступенем залежності особи, що приймає рішення у процесі прийняття рішень	2	3
	Класифікація систем підтримки прийняття рішень за ознакою часового горизонту	2	3

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
5	Засоби штучного інтелекту в системах підтримки прийняття рішень		
	Стан розробок в області природно-мовних систем	1	2
	Поняття знань та відмінності їх від даних	1	2
	Проблема імітації творчих процесів	1	1
	Проблема створення інтелектуальних роботів, і проблема створення нових технологій рішення задач	2	1,5
	Використання генетичних алгоритмів в систем підтримки прийняття рішень	1	2
	Програмні (інтелектуальні) агенти в систем підтримки прийняття рішень	2	2
6	Системи підтримки прийняття рішень на основі сховищ даних та OLAP-технологій		
	Сховище даних і створення на цій основі систем підтримки прийняття рішень	2	3
	Вітрини даних	2	3
	Визначення OLAP-систем. 12 правил Кодда	1	3,5
7	Виконавчі інформаційні системи. Засоби машинної імітації в системах підтримки прийняття рішень		
	Модель систем підтримки прийняття рішень, основана на знаннях	2	2
	Модель ієрархії управління	2	3
	Моделі систем підтримки прийняття рішень, орієнтовані на особистість особи, що приймає рішення	2	2
	Модель систем підтримки прийняття рішень для офісу	2	3
8	Створення, впровадження та оцінювання систем підтримки прийняття управлінських рішень		
	Оцінка програмного забезпечення систем підтримки прийняття рішень: метод ціни (вартості) інформації	2	3
	Групи працівників організаційного управління і напрямки комп'ютерної підтримки їх діяльності	1	2
	Оцінка програмного забезпечення систем підтримки прийняття рішень: моделі багатоатрибутної корисності	2	3
	Фактори, які визначають інженерію систем підтримки прийняття рішень	1	2
Разом		54	80

8. Види контролю і система накопичення балів

Система накопичення балів – проста сума балів, які отримано студентом за семестр, розподіл балів наведено в таблиці.

№	Вид контрольного заходу /кількість контрольних заходів/ кількість балів	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1.	Робота на лабораторних заняттях: індивідуальне опитування, виконання лабораторних робіт. Терміни виконання визначені в межах вивчення курсу, після вивчення відповідної теми курсу.	4	10	40
2.	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу Розділу 1 (проводиться по завершенню вивчення Теми 4 на вибір викладача: у письмовому чи електронному вигляді) за умови виконання тесту не менше, ніж на 85%.	1	10	10
3.	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу Розділу 2 у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ (проводиться по завершенню вивчення Теми 8 на вибір викладача: у письмовому чи електронному вигляді) за умови виконання тесту не менше, ніж на 85%.	1	10	10
4.	Індивідуальне теоретичне питання (2 питання)	1	20	20
	Індивідуальне практичне завдання		20	20
Усього		7		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ

Лабораторні роботи дозволяють студентам оволодіти практичними навичками з курсу.

Виконана лабораторна робота комплексно оцінюється викладачем, враховуючи такі критерії: правильність одержаних відповідей; повнота відповіді; наявність висновків та ілюстративних прикладів; самостійність виконання; тощо.

Варіант лабораторної роботи студент обирає за номером у журналі або інший за вказівкою викладача.

Захист лабораторної роботи відбувається за таких умов:

1. Студент самостійно виконав свій варіант завдання до лабораторної роботи.

2. Студент дав відповідь під час індивідуального опитування, яке включає різні форми визначення ступеня засвоєння теоретичного матеріалу.

3. Лабораторна робота оформлена у вигляді звіту, звіт подано у виді файлу в системі MOODLE. Звіт складається з таких частин (назва лабораторної роботи; відповіді на запитання, що поставлені в лабораторній роботі; висновки).

У разі *індивідуального опитування* бали нараховуються за такою схемою:

– **максимальна оцінка (1 бал)** – відповідь відзначається повнотою викладення навчально-методичного матеріалу без допомоги викладача. Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал. Студент має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів обґрунтування своєї думки, вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми.

– **0,5 бала** – відповідь відзначається неповнотою викладення за консультацією викладача. Студент володіє матеріалом на початковому рівні (значну частину матеріалу засвоює на репродуктивному рівні). З допомогою викладача здатен відтворювати логіку наукових положень; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом, може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена.

0 балів – не надано відповідь на поставлені питання. Студент не володіє матеріалом навіть на початковому рівні. За допомогою викладача не здатен відтворювати логіку наукових положень; не має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; не має стійкі навички роботи з конспектом, не може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу. Не може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки;

Результат виконання і захисту студентом кожної лабораторної роботи оцінюється окремо за такою шкалою:

- **максимальна оцінка (9-10 балів):** всі завдання лабораторної роботи повністю виконані без помилок; відповідає виявленню студентом всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу; чіткому володінню понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченою програмою дисципліни; вмінню використовувати їх для вирішення як типових, так і не типових лабораторних ситуацій; виявленню творчих здібностей в розумінні, викладі та використанні навчально-програмного матеріалу. Обов'язковою умовою є завантаження роботи у електронному вигляді на сайт дисципліни.

- **оцінка на 2-4 бали нижче за максимальну (6-8 бали):** всі завдання лабораторної роботи повністю виконані **без суттєвих помилок** або з незначними помилками; відповідає виявленню знань основного програмного матеріалу; засвоєнню інформації в межах лекційного курсу; володінню необхідними методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою; вмінню використовувати їх для вирішення типових ситуацій, **припускаючи окремих незначних помилок** (наприклад, студент частково відповідає на питання викладача щодо виконання роботи);

- **мінімальна оцінка (4-5 бали):** виконано не більше 45 % всіх завдань лабораторної роботи; відповідає виявленню значних прогалин у знаннях основного програмного матеріалу; не досить упевненому володінню окремими

поняттями, методиками та інструментами, про що свідчать принципові помилки під час їх використання.

- **незадовільна оцінка (0-3 бал):** виконано не більше 20 % всіх завдань лабораторної роботи; відповідає виявленню суттєвих прогалин у знаннях основного програмного матеріалу; студент не володіє поняттями, методиками та інструментами; студент не приступив до виконання лабораторної роботи взагалі (0 балів).

У разі, якщо студент не захистив лабораторну роботу хоча б на мінімальну оцінку, то робота повертається на доопрацювання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТУВАННЯ

Теоретичні знання студента з теоретичного матеріалу тем поточної атестації перевіряються за допомогою тестування в системі MOODLE. Максимальна оцінка, яку студент може отримати за результатами кожного тестування, складає 10 балів.

Теоретична контрольна складається з 10 тестових завдань. Тест містить 4 відповіді, одна з яких є правильною. За правильну відповідь на одне запитання студент отримує 1 бал, таким чином, відповівши правильно на всі запитання, студент може отримати 10 балів.

Кількість дозволених спроб - 2, час обмежений (20 хвилин). Строки проведення тестування визначаються викладачем, що веде лабораторні заняття.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання екзаменаційної роботи, складає 40 балів. Екзаменаційна робота складається з практичної задачі, що розв'язується за допомогою персонального комп'ютера (20 балів), та відповіді на два теоретичних питання, кожне з яких оцінюється в 10 балів.

Результат оцінювання відповіді на теоретичне питання оцінюється за такою шкалою:

- **максимальна оцінка (10 балів):** студент правильно відповів на теоретичне питання;

- **8-9 балів:** студент дав не повну відповідь без суттєвих помилок або з незначними помилками;

- **6-7 балів:** студент отримує у випадку, якщо він відповідає не менше ніж на 30 % питання, зокрема знає тільки визначення понять, та у загальних рисах може відповісти на поставлене запитання;

- **1-5 балів:** студент отримує у випадку, якщо він знає тільки визначення понять;

- **0 балів:** студент не відповів на питання або дав не правильну відповідь.

Практичне завдання є аналогічним до того, що студенти розв'язували при виконанні лабораторних робіт, час на виконання завдання – до 20 хвилин. Результат виконання студентом практичного завдання оцінюється за такою шкалою:

- **максимальна оцінка (20 балів):** завдання повністю виконано без помилок;

- **17-19 балів:** завдання повністю виконане без суттєвих помилок або з незначними помилками;

- **14-16 балів:** виконання завдання не завершено, та частина завдання що виконана - без помилок, студент знає як потрібно завершити виконання завдання;

- **11-13 балів:** виконання завдання не завершено, та частина завдання що виконана - без суттєвих помилок або з незначними помилками;

- **8-10 балів:** завдання виконано наполовину, без суттєвих помилок;

- **5-7 балів:** завдання виконано не більше 40 % без суттєвих помилок;

- **4-6 балів:** завдання виконано не більше 40 % з помилками;

- **1-3 балів:** студент знає хід розв'язання завдання, почав його виконувати, але помилки виконання не дають йому можливості продовжити розв'язання;

- **0 балів:** завдання не виконано, студент не знає принципу виконання.

Обов'язковою умовою зарахування всіх видів контрольних заходів є вимога щодо їх самостійного виконання особисто студентом (виконання принципу академічної доброчесності).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Проноза П. В., Лелюк С. В. Системи підтримки прийняття антикризових фінансових рішень : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 117 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0044036.pdf> ;
2. Азаренкова Г. М. Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. усіх форм навч. Львів : Новий світ-2000, 2015. 240 с. (Вища освіта в Україні).
3. Довгий С. О., Бідюк П. І., Трофимчук О. М., Савенков О. І. Методи прогнозування в системах підтримки прийняття рішень : наук.-навч. вид. Київ : Азимут - Україна, 2011. 608 с.
4. Останкова Л. А., Шевченко Н. Ю. Аналіз, моделювання й управління економічними ризиками: навчальний посібник рекомендовано МОН України для студ. вищих навч. закладів. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 256 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/TSUL/0010483.pdf> ;
5. Останкова Л. А., Шевченко Н. Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. реком. МОНУ. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 256 с.

Додаткова:

1. Бабкін С. В., Безкоровайний В. В., Бугас Д. М., Булаєнко М. В., Воліков Т. А., Гусєва Ю. Ю., Гуца О. М., Давідіч Н. В., Довгопол Н. В. Моделювання процесів в економіці та управлінні проектами з використанням нових інформаційних технологій : монографія / за заг. ред.: В.О. Тімофєєва, І.В. Чумаченко. Харків: ХНУРЭ, 2015. 245 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi51/0039370.pdf> ;
2. Рогоза М. Є., Сененко І. А. Управління соціально-економічним розвитком підприємств: механізми, моделі формування та організація процесів: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2013. 99 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi51/0039910.pdf> ;
3. Черніков Денис Олегович. Модернізація системи державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні: аналітична доповідь. Київ : НІСД, 2013. 48 с. (Економіка ; Вип.5).
4. Бех Ю., Слепцов А. Філософські проблеми сучасного управління складними системами : ідеї, принципи і моделі = Control theory of complex systems: ideas, principles and models : монографія. Київ : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2012. 404 с.
5. Азарова А. О., Юхимчук С. В. Математичні моделі ризику для систем підтримки прийняття рішень : Монографія / С. В. Юхимчук, А. О. Азарова ; Вінницький держ. техн. ун-т. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2003. 188 с.

6. Юхимчук С. В., Азарова А. О. Математичні моделі ризику для систем підтримки прийняття рішень : Монографія. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2003. 188 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України ім. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Інформаційне забезпечення управління процесом реалізації на підприємстві. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/147.pdf
3. Особливості інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. URL: dspace.pdaa.edu.ua
4. Прийняття рішень. Моделі і методи прийняття рішень. URL: <https://pidruchniki.com/>
5. Процес прийняття рішень. URL: <https://library.if.ua/>
6. Процес прийняття управлінського рішення і його структура. URL: <https://studme.com.ua/>

Погоджено _____
 навчальний відділ
 « _____ » _____